

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor., pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.

4 lei de Dumneacă pe an
— 4 coroane.

Pentru România și
trănitare pe an:
40 franci.

Manuscrisuri nu se napotăz

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancațe nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Subterfugii.

(4) Înființarea judicaturei Curiei în materie electorală este socotită din parte maghiară ca un punct de glorie al guvernului Széll, care la venirea sa la putere a primit îndatorirea de a modifica legea electorală.

Cu aceeași căldură, cu care spărau altădată nelegiuirea lui Bánffy, zărele partidului „liberal” darnice sunt și astăzi de elogii și proamărire pentru guvern. Nu am ajuns încă să vedem alegeri generale sub Széll, și cu toate acestea i se aduc elogii, ca în fața unui fapt îndeplinit, în tirade de fraze, ce se scurg în coloanele ziarelor sub titlul de „alegeri curate”.

La alegerea suplimentară ce a avut loc de curind la Tapoleza însă s'a putut întrezări, ca a rupe cu vechiul sistem electoral din Ungaria, care se bazează pe o practică prea învechită, e foarte greu, admitând chiar că din partea autorităților ar exista o sinceră tendință de europenizare.

Dar deoarece ce modificarea ce s'a făcut în legea electorală din Ungaria nu a avut câtuși de puțin în vedere alte interese decât interesele pur maghiare, ear pentru naționalități, pentru putința lor de a participa la alegeri și în special pentru Românii din Ardeal, cu nimic n'a contribuit noua stare faptică a lucrurilor — ne vom ocupa aci numai de-o chestiune lăturnică ce ese în relief din discuțiunile din presă asupra viitoarelor alegeri, întru cât s'a desbătut mult și atitudinea naționalităților în fața lor și întru cât avem de semnalat câteva declarațiuni semnificative.

Este caracteristic, că deși organele șoviniste nu întrelasă ocaziune de a accentua unitatea etnică a „poporului” din Ungaria, ca o necesitate de stat, mereu se adresează naționalităților, pofindu-le să intre în parlament și făcându-le oferte ca acesta:

„Acesta care se vo” presenta în „parlament, din mijlocul naționalităților, vor fi primiți după meritul, patriotismul, capacitatea, trecutul lor și tendințele lor fățișe și ori-ce apropiere cinstită le va fi primită nu numai cu preveniență ci cu sinceră iubire”.

Frumoase vorbe sunt acestia, frumoase, dar' nimic nu împiedică de a fi și desarte.

Lupta noastră este o luptă conștientă pentru întărirea patriei noastre comune; și în interesul bine înțeles al statului am cerut și cerem să nise dea puțința de a participa la viața lui, precum participăm cu așteptări și cu avatul nostru la susție-

nerea lui. Patrioti suntem, și nici de calități nu este lipsit neamul nostru.

Utopia șovinistă însă, „idea de stat maghiar”, se pune în calea chiar și a realizării dreptului nostru înscris în lege, și febra „Ungariei maghiare” zugrăvește pe pereți fantoma irendentismului... și inventează tendințe — ne „fățișe”.

Sunt zăre maghiare cari își fac o mândrie declarându-se de șoviniste; ele agită și presionează, aruncând banale epitețe de tradări, făcând risipă de minciuni și necuviințe față cu tot ce tinde la schimbarea situației, care în țeara noastră atât de mult a înjosit concepțiunea legii, dreptului și dreptății.

De aceea, deși impiegiurările și chiar unele acte ale guvernului ne dovedesc că suntem cu mult prea departe decât să ne așteptăm ca vorbelor, „preveniență” și „sinceră iubire” să le urmeze fapte corăspunzătoare, această înclinare a cercurilor conducătoare spre schimbarea raporturilor încordate, limbajul organelor guvernamentale este în ori-ce caz, un semn de imblânzire a modului de judecată a cercurilor conducătoare, un mod de gândire cu totul deosebit de modul brutal de-a gândi al guvernului anterior.

Este o dovadă că actualii conducători s'au simțit datorii de-a se ocupa de chestia de naționalități și altfel decât prin judecătoria și geandarmii.

Acesta este un progres, este un câștig real, căci este o oficială recunoaștere a nedreptății naționalităților, cari până azi sunt încă refuzate dela viața de stat.

Condițiunea însă în care ni-se oferă azi „iubirea”, adică concesiunea de a participa și noi la viața de stat „maghiar” ca individualități, ca persoane, fără a reprezenta interesele și tendințele neamului nostru, la rindul său, e un subterfugiu lipsit de cel mai elementar bun simț. Și tocmai fiindcă la astfel de subterfugii aleargă detentorii puterii, fiindcă își croiesc principiile fundamentale pentru viața de stat din imposibilități, contrarii logice și firei lucrurilor, este slabă, este șubredă baza morală a atitudinii lor față cu naționalitățile.

Pe când baza pe care ne întemciăm noi pretențiile este o lege organică a statului, a cărei neaplicare este o vină a stăpânilor. Dreptul, pe de altă parte, dreptul de a trăi și de a ne desvolta după firea și aspirațiile noastre, este un drept natural; ear agresiunea față cu acest drept este o nedreptate, și este dovadă unei inferiorități, este o dovadă de slăbiciune, din partea guvernanților nostri.

Țăria noastră, superioritatea morală, ne este în dreptatea cauzei noastre. Baza morală este cea mai serioasă garanție a unei favorabile soluții, a unei viitoare rezolvări a neînțelegerii româno-maghiare, ca să-i zicem așa, în sensul satisfacerii dreptății, și înlăturării politice de subterfugii și de chițibușerii.

Infamie. „Hazánk” în numărul său dela 4 Sept. scrie un articol de fond, în care recunoaște că opinia publică a Europei în afacer-a conflictului cu Bulgaria este favorabilă României. Cu toate acestea, zărul maghiar își permite necuviința să compare Liga culturală cu comitetul macedo-bulgar, zicând că în ceea ce privește armele de luptă, nu prea se deosebesc una de altă.

Insinuarți infame de felul acestor am citit și în alte zăre maghiare. E de regretat, dacă nici „Hazánk” nu este mai bine informată. Ori că intenționat acuză Liga, pentru că în trecut bărbații dela Liga au dat de atâtea ori de gol toate manoperile și prigonirile șovinistilor.

Contra emigrării. Fișpanul din Veszprém după-cum aflăm din zărele maghiare, îngrozit de numărul enorm al emigranților spre America, care mereu crește, a trimis o scrisoare circulară în comitat, prin care crede că va putea împiedeca acest flagel. Recunoaște că remediarea acestei plage nu se poate face decât prin dispozițiuni economice și administrative mai întense, pentru cari se cere mult timp, și mai ales mari jertfe din partea statului. Deocamdată însă apelează la concursul preoților, mai ales, pentru a abate pe credincioșii dela pornirea lor.

Preoții slovaci, atât de horopsiți în tot desuna, alături cu preoții celorlalte naționalități, sunt aceia la cari apelează, la al căror patriotism apelează, după-ce atât de mult i au înjurat și le au contestat patriotismul „mântuitorii patriei”, neputincioși în fața primejdiilor.

Să le fie de învăț șovinistilor, că numai prin iubire a poporului se dovedește și iubirea patriei, și se poate servi patria, care nu este numai a maghiarilor.

Soluția situației în Austria.

Suntem în pragul unor evenimente de mare importanță. Soluția pentru situația încurcată nu mai este îndepărtată; cu toate acestea însă, modul în care se va rezolva starea încurcată nu-l putem preconiza.

Un fapt singular este, că Coroana nu mai așteaptă o rezolvare prin schimbarea de persoane, care s'a dovedit de puțin eficace; astfel s'vonul scos de presa cehă, despre îndepărtarea lui Körber de la guvern, e lipsit de temei.

Körber a fost primit într-o lungă audiență de M. Sa, cu care ocaziune M. Sa și-a exprimat deplina încredere ce are în persoana primului-ministru austriac.

Ceea ce este deocamdată sigur, după cum aflăm din știrile sosite de la Viena, este că parlamentul astăzi nu va mai fi chemat să lucreze, deoarece încercările lui Körber de

a stabili un modus agendi cu șefii de partide au fost zadarnice. Cum ar mai și putea fi chemat la muncă un parlament, care a fost trimis acasă deja de trei ori, de Baden, Thun și Körber?

Zărul N. W. Ab. spune că cercurile politice vieneze cred că guvernul disolvând parlamentul nu-l va mai convoca, de cât atunci când va putea convoca un parlament capabil de a luera. Disolvarea parlamentului actual e fapt, care după săvârșirea unor formalități se va și publica în zărul oficial.

„Neue Fr. Pr.” spune că disolvarea parlamentului va urma încă în zilele aceste; ear' știrile lansate de presa cehă, în privința unei crize ministeriale, sunt lipsite de ori ce temei. Nici ministrul Rezek, ministru ceh, nu va fi silit să se retragă din cabinet, deoarece ce disolvarea parlamentului nu este îndreptată în contra cehilor.

Disolvarea parlamentului, după părerea cercurilor hotărâtoare nu însemnează instalarea absolutismului, căci guvernul va guverna pe baza §-lui 14, până când va deveni iminentă necesitatea convocării din nou a parlamentului, ceea ce va fi în toamna viitoare, la convocarea delegațiunilor, de-oare-ce chelutelile delegaționale pe anul 1901 au fost votate deja de delegațiunile din luna Maiu.

Primul ministru ungar, Coloman Széll, a sosit la Viena, și a avut o întrevedere cu Körber; mâne va fi primit de M. Sa. Se crede că va fi ascultat și cuvântul lui în chestia soluției situației austriace.

Din România.

Complotul bulgăresc.

Arestării și expulsării.

Poliția din Giurgiu a anunțat serviciul de siguranță din București cum că un Bulgar a fost văzut la Giurgiu trecând spre București.

Imediat sau trimes doi agenți la gara Filaret și Bulgarul a fost arestat îndată ce s'a dat jos din tren.

Se crede că Bulgarul avea misiunea să făptuiască omorul unui înalt personaj politic din țeară. La dînsul s'a găsit un revolver cu foc central, o cartușieră, un pumnal și mai multe scrisori de ale membrilor comitetului, adresate la mai multe notabilități bulgare din capitală, Braila și Galați.

Di Judecător I. Th. Florescu a făcut o importantă descindere la Comuna Jilava care se știe că este în mare parte locuită de Bulgari. S'au descoperit lucruri foarte compromițătoare pentru Bulgari. Mai mulți Bulgari au fost arestați.

Bulgarii Iancu Ivanoff și Ioachim Anastasiu au fost expulsați pe la punctul Giurgiu, fiind dovediți că au luat parte la complotul împotriva siguranței statului român.

Grațierea lui Trifanoff.

În urma importantelor serviciilor pe care Trifanoff le-a adus instrucției, căci fără de-stăbîlirile lui nu s'ar fi putut ajunge așa de repede la prinderea vinovaților bulgari, se zice că Trifanoff va fi grațiat de către M. S. Regele Trifanoff de altfel are o parte exemplară. Se căste de toate fanțele sale trecute și jură că s'a săturat de chestia macedoneană și că nu dorește de cât să tră-

iască în liniște în România pe care o privește ca pe noua sa patrie.

„Am trăit ca într'un vis urît”, zice el, când vorbește de trecutul său. — Criminalii dela Sofia ne ametează când suntem tineri și nu ne dăm seama de planurile lor nebunesti și noi ca niște scoști din minți, lucrăm sub impulsia lor. Așa se nenorocesc o mulțime de tineri!”

Atitudinea lui Trifanoff a făcut o bună impresie în cercurile judecătorești și el nu este privit decât ca o victimă a temperamentului și a vârstei sale tinere.

Dosarul secret.

Se zice că s'au luat mai multe copii de pe dosarul care conține dovada complotului în privința vieții M. S. Regelui. Ele au fost transmise tuturor puterilor. De asemenea se crede că Regele a luat o copie cu sine la Iași pentru a o arăta împăratului Rege, Contelui Gulchowsky, precum și împăratului Wilhelm. Cercuții conducători din Europa, se vor convinge astfel de visu de machinațiunile criminale ale comitetului de zurbagii din Sofia și urmărirea lor efectivă nu este decât o chestiune de timp.

O copie după dosarul ultra secret care conține dovada complicității unui înalt personaj din anturajul prințului Ferdinand al Bulgariei se va scosta de asemenea, dar mult mai târziu, căci până acum dosarul se ține în cel mai mare secret, fiind păzit ziua și noaptea.

Se zice că desvelirea actelor din dosar va produce cea mai enormă senzație. Cei inițialiți în secretele diplomației cred că nu este absolut exclusă orice legătură între fuga prințului Ferdinand din Bulgaria și aflarea dosarului.

Spioni în armata română

Din Botoșani ni se transmite următoarea știre extrem de gravă:

Primindu-se un denunț că dl căpitan Kisimoff, de origine bulgar, din batalionul 8 vânători din localitate ar întreține relații cu comitetul revoluționar din Sofia, s'a ordănit o anchetă la corpul IV de armată.

În acest scop a sosit în localitate dl căpitan Cujbă, raportorul consiliului de război al corpului IV de armată, care în un rețu cu dl colonel Popescu Gr., comandantul reg. 8 călărași și ad-interim comandant al divizionului VIII infanterie și cu dl Mihail Popovici, polițaiul orașului, au făcut o descoperire la locuința căpitanului Kisimoff din str. sf. Neculai.

Aici, după munițioase cercetări, s'a găsit o geantă plină cu scrisori bulgare și cu telegrame cifrate. În fața acestora, dl căpitan Kisimoff a fost arestat, iar scrisorile confiscate și date la tradus.

S'a luat apoi un lung interogator căpitanului Kisimoff. Ancheta se face în cel mai mare secret. Căpitanul Kisimoff are un frate maior în armata bulgară și unul colonel în armata rusă.

Căpitanul P. Kisimoff a fost dus, arestat la Iași, de către dl căpitan Cujbă, rapo-

terul consiliului de război al corpului IV de armată, sosit a la anume pentru a ancheta cazul.

De asemenea au fost duse la Iași și scrisorile precum și telegramele cifrate din Bulgaria, găsite la căpitanul Kisimoff. Ancheta va urma la Iași.

Ciocnire între Români și Bulgari la Verciorova.

Doi ziare germane, „Wiener Tagblatt” și „Bukareser Nachrichten”, aduc o știre de o extremă gravitate. O ciocnire sângeroasă s'ar petrecut la frontiera româno-ungară între Români și Bulgari; ar fi mai mult morți și răniți.

Acum câteva zile 18 grădinari Bulgari din T-Severin se întorceau în Bulgaria unde erau chemați prin ordinele de mobilizare ce s'au dat acolo.

Ei luaseră trenul pentru Verciorova, de unde voiau să se imbarce pe vaper pentru a se duce în josul Dunărei.

Ajunși în Verciorova, ei se duseră la o cărucumă pentru a petrece acolo timpul cât mai aveau de stat pe pământul românesc. În cărucumă însă se aflau din întâmplare câțiva Români, cu cari s'au încins la o luptă foarte sângeroasă și vie. Bulgarii au avut 2 morți și 7 răniți, Români au avut 4 răniți.

La vederea paznicilor ungari Români s'au refugiat luptei pe teritoriul românesc, dar o mare parte din ei au fost surprinși și arestați.

Urmăriți s'ar fi făcând și de către autoritățile române și de cele ungurești.

În cas că ar fi adevărată, această ciocnire dovedește cât de încordate sunt raporturile dintre populația românească și cea bulgărească. Pașunile au ajuns la apogeu acuității și izbucnirea lor este iminentă.

Dovezile complotului contra Regelui Carol.

Am anunțat că în cursul instrucției, ce se facea de către dl judecător de instrucție s'au descoperit documente importante prin care se dovedea existența unui complot împotriva M. S. Regelui României.

Etă acum și dovezi.

Ordinul lui Sarafoff.
Sarafoff președintele comitetului revoluționar executiv din Sofia, a scris acum câteva luni lui Marcu Bosnacoff următoarea scrisoare:

„Eu, presidentul Sarafoff, scriu lui Marcu Bosnacoff, ordonându-i omorirea Regelui României”.

Trifanoff a citat această scrisoare și a mărturisit din l. Th. Florescu că erau în această scrisoare oarecare note explicative și anume că M. S. Regele ese la plimbare fără escortă, că prin moartea Regelui nostru se va produce în România o adevărată săpăceală și că atunci bulgarii vor pute năvăli în Macedonia, spre a o anexa.

Sarafoff mai spune în scrisoare: „Regele Carol trebuie să fie mort în primă-vară aceasta”.

Banditul Sarafoff a venit în București toamna trecută și a descins la otelul „Unirea”. Acolo a chemat pe Trifanoff și pe Bogdanoff și, după ce i-a înlemnat ca să omoreze pe M. S. Regele, i-a întrebat:

Spuneți-mi, sunteți hotărâți să-l omoriți, căci, dacă nu aveți curajul, atunci îl voi omori eu”.

Nicola Beglanoff, întrebat de activul jude de instrucție despre cele de mai sus, a negat cu totul faptul.

Po când dl Florescu stetea lângă el, cântând să-l smulgă mărturisiri, deodată, din odaia de alături apăru Trifanoff, care strigă lui Bogdanoff:

Nu fi mișel! Spune dacă la otel „Unirea”, în luna Decembrie, Sarafoff nu ne a înlemnat pe amândoi ca să omorăm pe regele Carol!

Bogdanoff nu putu să mai reziste și mărturisii totul.

Aceste mărturisiri sunt în legătură și cu o scrisoare care se află în dosarul instrucției.

Această gravă descoperire, care încordează ultimul act al instrucției, a fost telegrafați M. S. Regelui și s'a comunicat în același timp, dlui Al. Marghitoman, ministrul afacerilor străine.

Dr. Rațiu liferant de marfă.

Ne doare inima când ne gândim unde a căzut. Născut cu cinci ani era serbat de întreaga populație română, și îl cunoștea Europa întreagă. Azi abia-și mzi suș ne prăvălia mijlocind cumpărarea de prune pentru rachiu, salami renumită de Sibiu etc. etc.

Estă ce citim adică în „Tribuna”:

„Oferte pentru cumpărători și vânzători.

Cancelaria de mijlocire (agenție comercială) din Sibiu, str Poplăcii nr. 15 mijlocește vânzarea și cumpărarea a tot felul de mărfuri și produse.

Indeceseb' rec mandă și mijlocește:

1. Cumpărarea de altor și plantațiuni de vie.

2. Dumpărarea cu prețuri potrivite prune pentru rachiu.

3. Mijlocește cumpărări cu prețuri potrivite de salamă renumită de Sibiu.

4. Mijlocește cumpărări de corfe (în o sută de corfe 70 sunt de mână și 30 de cărat)

5. Mijlocește cumpărări și vinde cusături românești, și porțuri naționale din diferite părți ale țării.

6. Mijlocește cumpărări și vânzări de lemne bune de foc (uscate și neplutite) cu prețuri foarte potrivite.

7. Liferază cu preț convenabil ceapă de calitate bună.

Doritorii să se adreseze în scris sau cu graiu viu la: Cancelaria de mijlocire Sibiu strada Poplăcii nr. 15, la administrația „Foil Poporului”.

Aicia am ajuns deci: Casa Națională au născut, iar pentru o o ducă după o zi pe alla, directorul avea în vedere (urmând în Dăru) d. Silvestru Moldovan, umblă pe sate să adune prune. Ear lucrătorii de 2 săptămâni sunt neplățiți și peste tot nu se găsește în care va bate toba.

Dl Coroianu și a făcut bine slujba.

Scrisoare din Brașov.

3 Sept. n. 1900.

Grăție celor de la Eforia Școalelor, orașul nostru își are și el senzația sa. Făcându-se alegere pentru împlinirea posturilor vacante de profesori la gimnaziul român din loc, deși competase, dl Dr. Valeriu Braniște a rămas pe dinafară. Oț, cum zic cei tari în Eforie (Voia și tovarășii): *Lam trântit!*

Dacă lucrul acesta se întâmplă înainte cu șapte ani, nu ar fi fost nici o mirare. Pe atunci Braniște era „tribunul” de al lui Broșe; de atunci începea însă D-sa să facă o apă cu adversarii politici ai vechilor tribunăști. A redactat „Dreptatea” și „organizat” — zice D-sa și amicii săi — Banatul și după ce s'a făcut mai moșonist de cât dl Pavel Roșia de pildă, a trecut în Bacovia, să-l deștepte și pe frații noștri de acolo. Ear' de când e în Brașov, s'a făcut intințul din Voia, Vlaicu și celalalt „trocar” și a bine și cu filială în Sibiu, unde este director al gimnaziului. Unde mai ședeați că este și camnatai dl V. Oniță, valorosul director al gimnaziului, care se știe, s'a apropiat și el de cel de la cărma bisericăscă.

Toți deși, în primul rând dl Braniște, o luau ca sigură alegerea, date fiind în număla meritele politice ale d-sale, dar și deși ginta și aptitudinile sale ca profesor. D-sa se și aranjase aici și aștepta numai cu dor deschiderea anului școlar.

Bine înțeles, căderea l'a afectat mult și se zice că a exclamat: „Trocarii tot trocarii!”. Spirit eminentement organizator, dl Braniște își propusese adesea să întocmească o nouă și riguroasă direcție în viața brașovenilor. Că lărea însă i a încercat planurile. Se și vorbește acum că va căuta alt teren de muncă, în Macedonia, unde interesele românilor sunt stăt de primejduite și reclamă devotamentul tuturor filier desinteresate, idealiste și curajoși.

Căderea s'a comentat cu atât mai viu, cu cât bășinai au ales pe dl. Dăianu profesor la Seminar, adevărat că numai o pleant, dar în fine tot nu l'au lăsat fără post, pe când brașovenii resping dela sinul lor un bărbat care, fără îndoielă, e cu ceva superior lui Dăianu și în ceea ce privește profesoratul și în privința talentului politic.

† I. D. Ionescu.

Nu de mult au anunțat ziarele că Ionescu, popularul artist comic a încetat din viață, la Sinaia.

Unanime au fost în prosa română regretele cu cari a fost primită această știre, și credem că săvârșim un act de pietate când revenim asupra vieții acestui artist, dispărut dintre cei vii.

Bilanțul unei vieți se țucheie atunci când tronind se așează capacul pe sicriu; și dacă sufletul pornit-a să se prezente în fața judecării Celui de sus, nouă ne rămâne să apreciem, să prețuim, — și în sirul desfășurării vieții pământești, după vrainicie, să fixăm un loc numelui, al cărui purtător un rol a îndeplinit în viața sa.

Dacă dispariția unei personalități nimic nu însemnează în economia lumii, nu este mai puțin adevărat că existența unei anumite personalități, în impregiurări date, adese ori este hotărâtoare, este în stare, ca să zicem așa, să schimbe harta lumii.

Intorcându-ne în universul nostru românesc, în mijlocul vieții neamului nostru, ne este o datorie să relevăm tot ce a contribuit la înălțarea vieții noastre naționale, și la propagarea sentimentului de unitate.

Un campion în serviciul unității și înălțării naționale a fost I. D. Ionescu.

De naștere din Brașov, Ionescu a studiat puțin în orașul său natal, o singură clasă gimnasiale, apoi a dispărut, în România.

Multă vreme nimic nu s'a știut de el, căci era un spirit sburdalnic, pe cât de ager, născut par'că pentru o viață de nomad, — încă când de-odată apare ca cupletist pe diferitele scene ale teatrelor de varietăți de prin orașele din România.

Înfățișarea lui neobicinuit de simpatică, vocea sa de tenor de o claritate admirabilă, eleganța în mișcări și cu deosebire spiritul de improvizare, răpea lumea; numele lui Ionescu era rostit cu entuziasm de publicul ce îl văzuse.

— Haidem la „Dacia”, să vedem pe Ionescu! se grăbiau bucureștenii când se vestea că artistul a sosit în capitală.

Era adoratul publicului, copilul sburdalnic și plin de spirit. Pe același Ionescu, pe care l'am văzut acum 25 de ani, l'am văzut în anul trecut pe o scenă din București; și același artist rămăsese la vârsta de aproape de 60 de ani, artistul care știa să provoace publicul un ris până la lacrimi și să-l stoarcă torrente de aplauze de admirație.

Cuplete de Milo, Alexandri, Roseti de ale scriitorului de cuplete din Iași, Macri, și de ale sale proprii, cu deosebire cuplete ocazionale, popularisa ca prin minune.

Cu ocaziunea răpirii Basarabiei cânta Ionescu cu mult succes un cuplet din care dăm aci o strofă:

Se întâmplă câte-odată
Ca în cale-ți se găsești,
Ve-un sorman gonit de... soartă
Să-l ajuți, să-l norocoști.

Ear' când soarta-ți se 'nbnuește
Binele 'ți-l'a nitat,
Ba să vezi, și rău îți face, —
E mojie și o ingrat...

La vorba de-odinioară
Ș'acum prea târziu gândești:

Pe cine nu-l lași să moară,
Nu te lasă să trăiești.

Cântecul lui Barbu Iăutarul, în care e prins cu atâtă sentiment tipul vieții patriarcale, care apune, în fața zorilor lumii moderne:

Dragi boeri de lumea nouă,
Bună ziua Vă zic vouă,
Eu mă duc, mă prăpădesc,
Ca un cântec bătrânesc,

par'că îți umplea ochii de lacrimi, când îl auzea cântat de Ionescu.

Par'că vezi cum moare o lume de cântece și veselie, — și te găsești în fața enigmei reci a viitorului...

Trecea după culise, și într'o clipă se întorcea schimbat și încep-a:

Un oare care domn, ce avea
O viespe de femeia rea,
El într'o noapte fu anunțat,
Că nevastă l'a furat.

Cu bucurie zise: Ce spui?
Și dând bașcă la sluga lui:
— Ține, înocane, ține, că zău
O serenadă am să-ți dau eu!

Ionescu a fost cel mai mare cântăreț-cupletist al neamului nostru, și ca atare în istoria vieții culturale române numelul lui l'a-se cuvine o frumoasă pagină. Nu există meserie, în care să nu poți fi mare!

În afară de aceasta însă, un mare merit îl revine prin faptul că între noi, în Ardeal și Ungaria, el a fost cel dintâi care a încetăținit dragostea de teatrul românesc; el ne-a venit cu limba frumoasă românească din România, a unit cel-dintâi păcutul cu folositorul, introducând la noi prin cântec, ceea ce școala trebuie să facă prin instrucție; limba românească așa cum se vorbește în țara mamă, în România, direcționatoarea limbii și culturii românești.

Nu există oraș românesc în Ardeal și în Ungaria, unde Ionescu să nu fi cântat:

Chirițoiaia sprâncenată
Și ca un balon umflat...

O misiune culturală a împlinit Ionescu, — memoriai lui să-ți dăm cinstea cuvenită.

ȘOAPTE

Iubitului meu.

Să șoptim...
Dar încetinel, să nu ne audă nimeni,
... c plin vâzduhul de dușmani, vâzdușii
... cărți vor să direge cursul lumii!
„Nu ți-am spus, bătuț de stele,
„Să nu-mi vii seara de vreme,
„O să vii mai pe 'nsărat.
„Când dușmanii s'au culcat...

Ce visuri, ce iluzii, ce fantasmă?
Singurătatea mă 'ntovărășește, și doar
... cântec, auzit vre odată, îmi fredonează gân-
... în amintire o strofă resună pe ale inimii
... corde...

Dar zadarnic în lumi închipuite cu
... și eu m'as pierde, căci simțirea mea de
... inimii tale l'a urmărit, și:
„Iubind în taină am păstrat tăcere.

„Dar nu mai pot. A dorului tărie.
„Cuvinte dă duioaselor mistere
„Vreau să mă 'nec de dulcea 'nvăpăiere
„A celui suflet, ce pe al meu știe!

Laura

Răsboiul din China.

Rusia incurcă.

Ar fi fost o minune, ca Rusia să
... rămână cu mâni curate în niște stări
... de lucruri atât de incurcate, cum
... sunt cele ivite în Orientul depăr-
... tat. Știrile mai noue vestesc, că
... Rusia nu vrea să meargă mai de-
... parte în China mână în mână cu ce-
... lelalte puteri, ea singură vrea să
... opereze și acolo, unde și alte puteri
... sunt foarte deaproape interesate.

Dinșă a propus adecă și stăruie,
... ca trupele aliate să părăsească Pekin-
... gului și să pornească tratative de pace,
... mulțumindu-se că au intrat învinge-
... toare în capitala chineză și că au
... salvat viețile ambasadorilor și a cre-
... știnilor, scăpați de furia Chinezilor.
... Relativ la acest proiect al Rusiei,
... ziarul „Independance Belge“ din Bru-
... xella i-se raportează din Viena:

Ministerul de externe austro-ungar
... a primit foarte rece propu-
... nereea Rusiei relativ la evacuarea
... Pekingului și la operațiunile marilor
... puteri în China. Ministrul de externe,
... contele Goluchowski, își exprimă
... părerea, că evacuarea Pekingului
... acum este prematură. Altmintre
... Austro-Ungaria nu
... mai pe partea Germaniei și se
... poate pune în chestia a ceea
... că, aici este a fost mar ales violentă în
... capitala Chineză.

Tot atât de importantă e și ști-
... rea, că Anglia încă spriginește punc-
... tul de plecare al Germaniei în chestia
... chineză, care, tocmai din pricina ne-
... înțelegerii între puteri, e încă foarte
... incertă.

Chiar ziarul „Figaro“ din Paris,
... cu data 4 Septembrie, își spune păre-
... rea, că, până ce sosește în China con-
... tele Waldersee, — nici vorbă nu poate
... să fie despre seri ase tratative de pace.

Cu data 4 Septembrie se telegrafiază
... din Berlin următorul comunicat:

Unele foi germane opinează, că
... acțiunea mai nouă a Rusiei de-a eva-
... cua Pekingul se atribuie îndeosebi
... capitolului, că atât împăratul Wilhelm, cât
... și presa germană prea au remarcat nu-
... mirea de comandant-suprem a contelui
... Waldersee, ceea ce foarte mult a indi-
... cus pe Rusia. În cercuri normative
... creșterii oamenii aveau teamă, că Ger-
... manii ar pute să aibă în China ast-
... fel de aspirații, cari ar pute să păgu-
... nărească pentru interesele rusești.

Fapt e deci, că tripla alianță,
... susținută și de Anglia, observă o ati-
... tudine hotărât contrară propunerii Ru-
... siei. În timpul de față o viuă cores-
... pondență telegrafică există între mi-
... nistrul de externe german Bülow și
... între lordul Salisbury și acum se con-
... firmă și în chip semi-oficios, că En-
... glătara și Germania sunt în deplin
... acord în ce privește chestia chineză.

Prin urmare, Rusia ar fi suferit
... deservit fiasco cu proiectul său pentru
... evacuarea capitalei chineze.

Un viitor apropiat va arăta: ce-o
... să resulte și din asta?

— Una la zi. —

Ascultați o frază bombastică:
... „O femeie beată nu e pe departe atât
... de caraghioasă ca o gazetă împoțonată cu
... diamante fals: ale unor idei lipsite de prin-
... cipii care caută pe calea ademenirii să elupte
... respectul și admirația publicului.“

Traiane dragă! Cine caută să elupte?
... Femeia beată ideile lipsite de principii ori
... gazeta împoțonată?

Noutăți

Arad, 5 Septembrie n. 1900.

Demisia Banului Croației. Se tele-
... grafează din Agram, că Banul Croației,
... contele Khuen-Héderváry, în curând are să
... demisioneze din post, deoarece ce n'ar mai fi
... având încredere la locurile mai înalte. Ca
... urmaș al lui se aminteste contele Erdödy
... István, care ar fi o persoană dorită și de mi-
... nistrul-președinte Széll în postul de Ban al
... Croației.

Concertul d-soarelor Onițiu.
... Despre concertul d-soarelor Maria și
... Ana Onițiu, dat cu ocazia serbărilor
... dela Alba-Iulia, corespondentul „Tri-
... bune“ scrie:

Publicul din Caransebeș, Arad, Săbiște,
... Seghedin a fost încântat de frumuseța vocii
... stăpânită de-o foarte bună școală musicală
... a d-soarelor Anița Onițiu.

Nu mai puțin magică pare jocul taste-
... lor pianului, atinse de artisticele degete ale
... d-soarelor Mariți Onițiu. Aceasta ni a dovedit-o
... spre fascinarea tuturor domnișoara Anița în:
... „Il trovatore“ de Verdi, cu text italian; ni-a
... dovedit-o în cântecul popular: „Hai mândruță
... sus la munte;“ „Cucuroz cu frunza 'n
... sus“; „Cât trăiești să nu iubesci“... și în ro-
... manța: „Doi ochi verzi“... Cu unduștăniile
... vocii perdue în trile mergea alături ușor
... și veselul acompaniament al pianului.
... Două artiste însemnate încă în cartea artei
... românești. Până ne vom vedea întrunite
... odată toate cântărețele noastre, le dorim
... succes și progres tot mai deservit, tot
... mai deservit. Căci cele trei buchete de
... flori, cu cari ni-am recompensat artistele
... noastre, precum și vîta și dragostea, cu
... care tinerețea noastră le-a însoțit până la
... gară, sunt numai expresia datorită meritu
... lui talentului.

Flota română în delta Dunării. În
... vederea mobilizării bulgare la Ruse și
... Varna, Șumbla, Vidin și în partea nord-
... estică a Bulgariei, — flota română s'a
... concentrat la delta Dunării. La poruncă mai
... înaltă vice amiralul Urseanu s'i-a întrerupt
... concediul și a plecat la Constanța. Flota
... română concentrată la delta fluviului se
... compune din 28 vase, având în frunte un
... încrucșător de 4800 tone, și provăzută cu 60
... tunuri. Afară de acestea navigația dună-
... reană a statului, ajustată militarăște, se
... compune din 60 șlepurii și 15 remorque-uri.
... Se prepară deci o mare flotă română în contra
... mobilizării bulgare.

Fundațiune. „Unirea“ scrie: D-na
... ved. protopopeasă Maria Hossu a de-
... pus la Ven. Capitlu din Blaj suma
... 6000 cor., ca fundațiune pentru bi-
... serica și parochul din M.-Oșorheiu în
... amintirea reșosatului său soț Vasilie
... Hossu, fost protopop la Oșorheiu.

La serbările jubilar ce s'au dat la
... Constantinopol de Marghiloman, ministru de
... externe al României, a fost împărțit de o
... deosebită atenție de M. S. Sultanul.

Prânzul de gală care a avut loc la
... Yıldiz a fost foarte somptuos.

Șeșzeci de invitați asistau printre
... cari membrii misiunii speciale române, dl
... Ghica, ministrul României, dl Derussi, se-
... cretar și primul dragoman al Legațiunii M.
... S. Sultanul a ținut cerc înainte și după
... prânz.

S'a observat mult lungă convorbire cu
... Marghiloman. Exc. Sa Tevfik Paș, minis-
... trul afacerilor străine a ridicat, în numele
... Sultanului, un toast Soveranilor și șefilor
... statelor care erau reprezentati.

Decanul corpului diplomatic, ambasa-
... dorul corpului diplomatic, ambasadorul ba-
... ronul de Califică a răspuns urând Majestă-
... ței Sale fericire și domnie glorioasă. În
... timpul prânzului muzica a cântat și imnul
... național român.

M. S. Regele Carol a trimis, o lungă
... depăș de felicitare M. S. Sultanului.

St'l bănyian Eată cum începe Bănyffy
... un articol în organul său (nrul dela 4 Sep):
... „A vicefélhivatalos főtollforga'ójáról
... még a legmegátalkodottabb barátja“ etc.
... etc.

Și limba unui Ungur se scintesteșe ci-
... tind asemenea frasă!

Alegere de preot. Ni-se scrie, că dl
... Eugen Sudreșian, candidat de preot, a fost
... ales cu unanimitate pr ot-capelan în paro-
... chia Temereșeu (cl. II.), protopresbiteratul
... Făgetului. A fost mare entuziasmul popo-
... relui pentru acest tiner vrednic și qualifi-
... cat, pe care și l'a ales de fiitor conducă-
... tor.

Cum învață juristul maghiar. Sub tit-
... lul „Jurist clujan în fustă“ cetim în
... foile u gurești: „Clujul își are acum o in-
... teresantă senzație locală. Un vesel jurist
... își petrece astfel, că serile se îmbracă în
... haine de d'ată și așa se plimbă pe bula-
... vard. Indată ce ceasornicul bate oara 9, el
... apare pe trotuar în haine elegante femești,
... cu pălărie de damă și cu voal. Se duce
... în parc și acolo, spre marea scandalizare
... a damelor, provoacă scene necuviincioase
... cu oameni tineri. Rîle cu hohot, sbiară și
... se agată de brațul tinerilor trecători. Din
... parc earăși se întoarce în oraș, unde-și
... urmează producțiunile. Fixează pe trecători
... și le strigă în urechi, și se agată și de
... dame. Foile protestează viu în contra ac-
... stui „sticli“ și poliția e supărată, dar' nu
... poate nimic să-i facă vesului jurist...
... Destul, că o parte a orașului Cluj își petrece,
... ear alta se scandalizează.“

Așa da, cu astfel de tineri nu e greu
... să-și reprezinte Maghiarii „causa“ lor în
... străinătate, de pildă la Paris; c'ci, fără în-
... doială, vesului jurist „clujan“ s'a învârtit
... el destul prin — „Ós-Budavár.“

Incendii. În Borața (lângă Pauiu)
... Duminecă după amiază a izbucnit un foc
... în via de acolo a comerciantului Austerweil
... din A ad. Au ars vila și locuința de iarnă
... împreună cu mobilie și cu clădirile apar-
... ținătoare și o mare cantitate de vin a
... fost nimicită cu acest prilegiu. Focul s'a
... estins și asupra altor clădiri din vecinătate,
... luminând peste noapte în reaga podgoria,
... și pricinuid o pagubă de peste 40.000 coro-
... ne. — Tot Duminecă, peste noapte, au
... ars și localitățile băilor de abur și putină
... ale lui Ledermann din Lipova. — În hota-
... rul comunei Brusturi (în cercul Halmagi-
... ul) asemenea s'a aprins și a ars zilele tre-
... cute un mare teritor de rădure, pricinuid
... o pagubă considerabilă. — Sâmbătă noap-
... tea spre Duminecă s'a escat un foc mare
... în magazinul firmei Bisenius din Viena,
... cauzând o pagubă de vr'o sută mii coroane.

D'ale Bulgarilor. Se telegrafează, că
... în orașul Varna, din Bulgaria, zilele tre-
... cute au fost otrăvite mai multe dame de-
... odată. Servitorul învâțătorului Romanciu
... voind anume să-și răsbune asupra stăpâni-
... sale, a umplut cu otrăvă mâncările, ce le-a
... dus la masă. Erau invitate la masă încă
... vr'o 5 dame, cari, gustând din mâncarea
... otrăvită, — au murit toate cinci împreună cu
... stăpâna casei. Criminalul servitor a fost a-
... restat.

Sudii austro-ungari expulsați din
... Transvaal. Zilele trecute Englezii au ex-
... pulsat din Transvaal pe mai mulți sudii
... austro-ungari. Relativ la asta se telegra-
... fează acum din Viena următoarele: Mi-

nistrul de externe contele Goluchowski a
... adresat guvernului englez o notă energică
... în cauza sudiiilor austro-ungari din Tran-
... svaal. Totodată ministrul de externe pre-
... tinde deplină despăgubire pe seama expul-
... sațiilor.

Leafă comandantului Waldersee. Co-
... mandantul suprem al trupelor aliate din
... China, contele Waldersee, în dignitatea sa
... înaltă, dar împreună cu atât de mare
... responsabilitate, primește ca leafă lunară și
... ca spese reprezentative: 15.000 coroane,
... cât timp va ține războiul cu Chinezii. Va
... să zică pe un an ar ave: 300.000 coroane.

Ciuma în Anglia. În orașul Glasgow
... din Anglia de mai multe zile bătute ciuma.
... Zac mulțime de bolnavi, dintre cari câțiva
... au murit deja între dureri cumplite.

Felurimi.

Cât câștigă ziaristii în America. — În
... Europa domnește o idee în general exa-
... gerată asupra avantajelor profesiei de
... ziarist în Statele-Unite. Cu toate acestea
... afară de excepțiuni brillante, unde nu se
... mai numără cifra dolarilor, retribuțiile zi-
... ariștilor americani sunt aproape aceleaș
... ca ale confrăților lor în Europa. În Statele
... unite apar 2200 ziare zilnice, dintre care
... vre-o 2000 în orașe cu mai puțin de
... 100.000 locuitori. La aceste ziare retribuția
... săptămânală variază între 25 și 100 de franci.
... Redactorul șef arare ori câștigă mai mult
... de 150 franci pe săptămână. În orașele
... cu mai mult de 100.000 locuitori, ziarele
... își repartizează de obicei ast fel budgetul
... la redacție: Directorul primește 250 franci
... pe săptămână, primul redactor șef 200 fr.,
... secundul 150, șeful reportagiului 175 fr.,
... și așa mai departe. Cel puțin aceasta este
... mijlocia comună; fac excepție ziarele cele
... mari, cari au o redacție numeroasă și de
... primă ordine.

ULTIM CUVENT.

Un principe turc era atât de urât, în-
... cât se luaseră toate oglinzile din casa lui
... ca să nu-și poată vedea groznicia-i figură.

Într'o zi însă, aflându-se în fața unei
... oglinzi uitate acolo, el începă a plânge vî-
... zindu-și fața. Marele vizir care era acolo,
... începă a plânge și mai tare. După cât va
... timp, prințul se liniștește, dar marele vizir
... plânge într'una.

— De ce mai plângi, îi zise prințul,
... când eu însuși am încetat de-a vărsa la-
... crămii?

— Plâng, răspunde vizirul. Fiind-că Mă-
... ria Ta s'a văzut numai odată, pe când eu
... te ved în fie-care zi.

ULTIME ȘTIIRI.

Răsboiul buro-englez.

Londra, 4 Septembrie. Agenției „Ren-
... ter“ i-se raportează din Maseru cu data 27
... August:

Trupele bure dela Pourie, Grobbelaar,
... Lenver, Massebrock și o trupă de iscoade
... (200 oameni) dela Theron au impresurat
... orașul Ladybrand, apărât de Englezi. Gar-
... nisoana engleză a incendiat toate muni-
... țile, ca să nu ajungă în mâinile Buriilor,
... dacă ar cădea orașul. Situația garnisoanei
... engleze e desperată. Generalul (englez)
... Kunter cu trupe numeroase grăbește îna-
... inte, pentru a se pune în apărarea orașu-
... lui impresurat.

În partea nord-vestică a Transva-
... alului operațiunile de război continuă în
... chip febril. Colonelul Plummer a avut
... încă o luptă cu Buri la Ravikor,
... unde au suferit pierderi amendoi belige-
... ranții. În 31 August Buri au dat
... năvală asupra apeductelor dela
... Johannesburg, voind să leni-
... micesc a se. Deocamdata însă nu li-a
... succes.

În înaintarea sa dela Zeerus spre
... Krugersdorp, corpul de armată al co-
... loniei engleze a dat de mare rezistență
... în trupele bure.

Capstată, 3 Septembrie. Generalul en-
... glez Baden-Powell a sosit Sâmbătă din Pre-
... toria la Capstată.

Editor: Aurel Popovici Bareianu.
Red. respuns: Ioan Russu Șirianu.

Deposit mare de înbrăcăminte pentru
bărbați și copii

NEUMANN M.

in Arad colțul lângă Hôtel „CRUCEA ALBĂ“

Prețuri fixe.

Comande după măsură se execută solid și prompt.

In atențiunea domnilor învățători români. Ad-cem la cunoștința domnilor învățători de la școlile populare, că Inaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică cu datul de 26 Martie 1900 Nr. pres. 1070 a aprobat manualul „Geografia pentru școlile populare întocmită pe baza planului ministerial de învățământ, partea primă pentru clasele III. și IV., de Vasile Goldiș, profes. gimnas.“

In legătură cu aceasta anunțăm pe domni învățători, că tocmă acum a esit de sub tipar și partea a doua din Geografia dlui Vasile Goldiș.

Ambele părți se pot procura de la Librăria editoare Ciurcu in Brașov. precum și de la toate librăriile diu patrie.

Tipografia
„Tribuna Poporului“
araugiata fiind cu material nou
primește spre executare:

Tipărituri de bancă,	Cărți, Broșuri,	Orice tipărituri.
Invitări la nunta,	Anunțuri funebre, etc.	

Cele mai moderate prețuri!!

Cel mai bun eroiu!

Insoțirea

CĂLȚUNARILOR din ARAD,

Strada-Bisericeii, Palatul Minoritilor.

Singură in felul său ține in deposit numai fabricații proprii sau gătește la comandă

ghete pentru dame și bărbați,

cum și papuci pentru băieți și fete, apoi ghetă comode și alte soiuri de încălțăminte.

Toate acestea nu sunt lucruri de fabrică, dar' sunt mai ieftine și mai bune.

Comande din afară se execută prompt și cu prețuri moderate.

Trimitem și la casa ghetă de probă in orice timp dorit.

Aparat elastic pentru călcaie, invenția lui Löderer, căpitan de honvezi ung. reg, aplicabil atât la ghetă de dame, cât și la ghetă pentru bărbați, se poate ave numai dela noi.

Mare magazin de creme și lakk-uri in diferite colori.

484 5-

Prețuri ieftine de neerezut!

Numai articli de fabricație proprie!

Fondat 1840.

Fondat 1840.

STEINITZER N.

Prăvălie de materii de văpsit, zugrăvit și de lacuri, exclusiv.
Arad, piața Andrassy Nr. 3.

Lack de cea mai bună calitate pentru padiment și lack cu luciu pentru parchet.

Vapsea
Firnais
Brunolin

Terpentin
Uleiu de in
Carbolineu
Cleiu

Șerlack
Fournir
Lațuri

Toate necesariile pentru timplărie. Pansule. Modele pentru pereți.
Deposit bogat de materialuri de speciilitate. Comandele din provincie se execută punctual.

489 2-10

Cel mai mare magazin din Arad și provincă în confecțiuni

pentru dame

STERN M. A.

Arad, piața Andrassy.